

Festival sprehodov

V Mariboru imamo čisto pravi Festival sprehodov, ki ga bodo letos med 21. in 29. marcem organizirali že osmič – Leta 2022 je festival nagradil Svet Evrope

Marca že diši po pomladi. In kaj je lepšega, kot se na prijeten (pomladni) dan odpraviti na sprehod po mestu in odkriti še kakšen manj znan kotiček! Ste vedeli, da imamo v Sloveniji čisto pravi Festival sprehodov? V Mariboru ga bodo letos organizirali že osmič, odvijal pa se bo med 21. in 29. marcem. Zato vas vabimo, da v dobri družbi ali sami raziščete dušo štajerske prestolnice. V času festivala namreč vsak dan napovedujejo tri do štiri različne sprehode in zanimive spremljevalne dogodke, zato bojazni, da v pestrem naboru vsak ne bi našel česa zase, preprosto ni.

Kako je pravzaprav nastal Festival sprehodov? »V Rajzefibru, enem izmed programov Društva Hiša!, se je vse skupaj začelo z raz-

mišljanjem o tem, kaj je mesto. Po neki definiciji gre za večja naselja s hišami, stanovanjskimi bloki, ulicami, cestami, avtobusnimi in železniškimi postajami, športnimi stadioni, nekatera imajo celo letališča. A če razmislimo nekoliko bolje, to še ni mesto. To so zgolj lepo zložene opeke, povezane z malto in prekrte s fasadami, to so asfalt, beton, železo, jeklo, steklo. A šele ljudje in njihove zgodbe iz vsega tega naredijo mesto.

Potem smo razmišljali o teh zgodbah in ali so katere bolj pomembne od drugih. Najbrž ima vsako mesto svoje velike zgodbe, a enako pomembne, če ne celo bolj so se nam zdele tiste majhne, ki jih morda poznajo zgolj v kakšnem predelu mesta ali ulici. Tudi te so namreč del mozaika, ki sestavlja mestno dediščino, in tudi te ali pa predvsem te so nekaj, čemur pravimo duša mesta. In prav te

zgodbe, ti mestni 'cukrčki', so nas najbolj zanimali,« pravi **Vid Kmetič**, programski vodja Festivala sprehodov, ki se je začel leta 2018.

Festival, ki je postal primer dobre prakse

Takrat so po besedah sogovornika z odprtim pozivom nagovorili občanke in občane, da te manj znane zgodbe postavijo v prostor, kjer so se dogajale, in pripravijo sprehod po mestu. »Kar se tiče tematike teh sprehodov, smo v Rajzefibru povsem odprti. Le po zgodovinski plati morajo 'piti vodo' in seveda ne sme biti v njih niti sledu kakršnihkoli sovražnih vsebin,« poudarja Vid Kmetič. Sprehodov za festival pa ne prijavljajo zgolj posamezniki, temveč v programu sodeluje tudi velika večina javnih zavodov s področja kulture in kulturne dediščine, ki so v dogod-

ku prepoznali priložnost, da svoje znanje in zgodbe, ki jih poznajo, predstavijo na sprehodih po mestu.

»Naš festival so kot primer dobre prakse prepoznali tudi drugod. O njem je v svojem znanstvenem članku Smart Tourism - City Manuscript pisal Kotaro Nakamura z Univerze Soko na Japonskem, leta 2022 nas je k pisanju članka povabila Univerza v Calgaryju in leto kasneje je bila naša študija o kreativnem turizmu v Mariboru objavljena v mednarodnem zborniku z naslovom Adventures in small tourism. Festival in Rajzefiber sta bila predstavljena na Smartdest Innovation Campu v Benetkah ter na regionalnih srečanjih Dnevnih evropske kulturne dediščine, saj je Festival sprehodov od leta 2020 tudi del njihovega programa. Leta 2022 je naš festival nagradil Svet Evrope z nagrado European Heritage Days Stories,« ponosno pove Kmetič.

Bolj ko svoje mesto poznaš, raje ga imaš

Festival sprehodov je bil od vsega začetka namenjen (tudi) popestritvi turistične ponudbe, da obiskovalci in tudi domačini spoznajo Maribor na malo drugačen način. »Bolj ko svoje mesto, njegovo dediščino, njegove zgodbe, njegovo dušo poznaš, bolj ga imaš rad in spoštuješ, bolj ga čuvaš. Želeli bi si, da bi festivalske sprehode obiskovali tudi tisti, ki v mestu in o mestu odločajo,« priznava.

Od začetnih treh dni leta 2018 je Festival sprehodov do danes zrasel v desetdnevni festival. Povprečno so na dan na programu trije do štirje različni sprehodi, torej v času festivala skupaj neke blizu štirideset, večkrat tudi kakšen več. Število obiskovalcev posameznega sprehoda se po navedbah Vida Kmetiča vrti neke med 20 in 30, marsikdaj tudi več. To so po večini domačini, čeprav na marsikaterem sprehodu, predvsem na tistih ob koncu tedna, opažajo sprehajalce tudi od drugod.

Kot zanimivost naj povemo še, da se na Festival sprehodov že nekaj let prijavljajo tudi iz drugih mest. Tako so sprehode priredili že v Lovrencu na Pohorju, Hrastovcu, Litiji,

Slovenj Gradcu, Ljubljani, Ormožu, Slovenskih Konjicah, v okolici Rogle in v Laškem. »Naš festival se počasi širi tudi v druge kraje, kar je seveda izjemno razveselljivo,« dodaja njegov programski vodja. Vsi sprehodi so za obiskovalce brezplačni, po vsakem pa med njimi zaokroži klobuk za prostovoljne prispevke, ki gredo izvajalcem sprehoda, saj jih ti izvajajo brez honorarja.

Rajzefirbčni šuh, šparcirštok in šniranc

Po vsakem sprehodu naredijo med obiskovalci tudi kratko anketo. Sprehod ocenijo in tisti, ki prejme najvišjo povprečno oceno, dobi na koncu nagrado *Rajzefirbčni šuh*. Za svojo nagrado se potegujejo tudi obiskovalci sprehodov – tisti, ki se jih udeleži največ, prejme *Rajzefirbčni šparcirštok*. In ker so vse dobre stvari tri, so tri tudi nagrade, a gre pri slednji za »nagrado«, ki je dejansko grajanje. *Rajzefirbčni šniranc* prejme predel mesta, ki po mnenju obiskovalcev in obiskovalcev Mariboru ni v ponos – tega je že pet let zapored dobilo Melje, nekdanji industrijski predel. Nad čim pa so obiskovalci Festivala sprehodov največkrat najbolj navdušeni? »Vsako leto je nabor sprehodov na festivalu tako raznolik, da prav vsak najde temo, ki ga zanima. Iz izkušenj prejšnjih let lahko povem, da ljudi zelo zanimajo »rdeče luči« ali pa nekdanji industrijski objekti, sprehodi po okoliških gričih, pa tudi prostori, v katere običajno ne morejo, na primer nekdanja moška kaznilnica ali pa radijski in televizijski studii Regionalnega centra RTV Slovenija, uredništvo Večera, zakulisje Lutkovnega gledališča

in podobno,« odgovarja Vid Kmetič. Kam vse jo bo konec marca mogoče mahniti po Mariboru in okolici, pa lahko preverite na spletni strani <https://www.rajzefiber.si/festival-sprehodov-2025/>, kjer so tudi opisi posameznih sprehodov.

Ob tem naj dodamo, da že od prvega Festivala sprehodov v programu niso zgolj sprehodi. V preteklosti so namreč prirejali tudi razne delavnice na temo kreativnega turizma, kjer so sodelovali s Turistico Univerze na Primorskem in portugalskimi kolegi z univerze v Aveiru. Redno prirejajo tudi različne okrogle mize in pogovore na temo dediščin mesta, kulture in turizma, letos pa se bodo med drugim dotaknili tematike, ki je povezana s časom in okoljem, v katerem živimo, in ki je večkrat sila neprijazna.

Gre za problem vrstniškega nasilja med mladimi. »In ko smo že pri mladih – že tri leta prirejamo konec septembra še en festival, ki je mlajši brat Festivala sprehodov. Gre za Mladi festival sprehodov, za katerega pripravijo sprehode mladi. Tako spoznavamo svoje mesto in okolico skozi njihove oči, kar je še prav posebej zanimivo,« priznava Vid Kmetič. ■

Katja Željan

Vsako leto je nabor sprehodov na festivalu tako raznolik, da prav vsak najde temo, ki ga zanima.